

Sunnerås Nyheter

Grundad 2007. Årgång 10. Nr 376

3 augusti tjugohundrasjutton

Orden förgår, det skrivna består

Färga garn

**Regn i dessa torkans tider klagar vi inte över här i Småland.
Vatten har vi i alla tider behövt, till vår fortlevnad och vår kultur.**

Kära minnen

Färga garn med växter och svampar är en konst. Det är en svår konst, om vi inte bryr oss om våra förfäders erfarenheter och deras kultur.

De gamle hade mycket att berätta om det strävsamma livet på landet, om hur de unga klippte fåren, eller beredde lin till att torka, repa, röta, bråka, skäkta, häckla och spinna med.

Efter råd och dåd och mycket arbete, lyckades de så småningom skapa värdefulla garnhävror av det hela - till hemgiften. Tomhändert lockade inte många till giftemål.

För att ytterligare förgylla sin hemgift i en grå och trist vardag, vandrade ungdomarna ut i naturen och plockade växter och kanske svampar till att färga sina garner med.

Växtfärgare

Växter plockade även vi, här vid Sunnerås under torsdagen den 3 augusti. Då hade Marita bjudit vänner och bekanta till växtfärgning.

Det var Marleen Malmgren, Anne Johansson, Mona Larsson, Birgitta Johansson, Birgitta Lorentzson, Mette Baltzar och SvenErik som allt i allo.

Sköljning

Skrudade i stövlar och praktiska regnkläder, samlades vi vid Skogsborg denna regnmulna dag. Först delade vi våra garnhärvor, band om dem löst med bomullsgarn på tre ställen, med olika antal knutar för varje person. Sedan tvättade vi försiktigt våra garnhärvor i handvarmt vatten och ulltvättmedel.

Sköljning klarade SvenErik efter långsam avkylning i hinkar, samtidigt som vi vandrade ner till dammen. Utan vridning förde han på en pinne med krok, garnhärvorna fram och tillbaka i dammens rinnande vatten. Oroligt undrade vi, om någon glupsk gädda skulle nappa på betet. Man kunde ju inte så noga veta.

Beta garn

Beta garnet före färgning gjorde vi, för att det skulle ta till sig färgen bättre, och få bättre tvätt-härdighet. Kärlet ska vara rostfritt. Vi använde 10 % alun. Badet ska vara varmt utan kokning, från 50 – 90 grader under en timmes tid. Efter betningen kylde vi ner garnet i en hink och kramade ur.

Så vandrade vi ut i skogen med regnkläderna på tillsammans med Marita. Hon visade var pors fanns.

Pors användes förr till att brygga öl med, men nu skulle den ge oss en varmgul färg. Marleen visade var Lupiner växte, som skulle ge en grön färg.

Färgbåd

Koka färgbåd gjorde vi i våra två pannmurar – även kallade bykgrytor. Kärnen ska vara rostfria – icke av aluminium. Helst ska regnvatten användas med låg mineralhalt, men vi tog vatten från vår pump på gården. Färgbadet med växterna i, fick koka med 90 grader under stilla omrörning.

När pors och lupiner släppt sitt färgpigment till badet - efter så där två till tre timmars tid - silade vi bort växt-delarna. De hade gjort sitt. Sedan la vi ner våra betade och sköljda garnhärvor i soppan, och tryckte ner dem under ytan. Hade färgbadet minskat under kokningen, fyllde vi på med kallt vatten till rätt mängd.

Rörande

Vi rörde om försiktigt med två pinnar under färgningen. Efter en timmes tid - eller under hela natten – hängde vi upp garnet på våra torkställningar till allmän beundran. Resultatet stod sig vackert till gräsets gröna färg, vilket det ska göra.

Eftertvätt blev sköljning av garnet, tvättning i ulltvättmedel och sköljning igen med svagt ättiksyrat vatten. Torsdagen avslutades med varma kramar, och vi ses igen. Torka garnet gjorde vi inomhus, utan sol, värmeelement eller torkskåp.

Iakttagaren färgar det iakttagna.